

MINISTERIET FOR
BØRN, UNDERVISNING
OG LIGESTILLING

Børne- og Undervisningsudvalget
Christiansborg

Ministeriet for Børn,
Undervisning og Ligestilling
Ministeren

Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Tlf. 3392 5000
Fax 3392 5547
www.uvm.dk

10-11-2016

I forbindelse med behandlingen af (L 36) Forslag til lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v. og lov om efterskoler og frie fagskoler (Styrkelse af kvaliteten på de frie grundskoler m.v.) har udvalget i brev af 28. oktober 2016 efter ønske fra Carolina Magdalene Maier (ALT) stillet mig følgende spørgsmål:

Spørgsmål 21:

”Hvordan definerer ministeren begrebet ”demokratisk dannelse”? I sit oplæg ved høring på Christiansborg: Grundlovens § 76 og ’at stå mål med’ (jf. BUU L36, bilag 2) problematiserer professor i pædagogik Ove Korsgaard anvendelsen af begrebet demokratisk dannelse og peger på, at der er tale om et begreb, som ikke lader sig sætte på formel, og som det derfor også bliver problematisk at føre tilsyn med. Netop derfor figurerer begrebet ikke i "Klassisk og moderne pædagogisk teori" (seneste udgave 2012), Peter Østergaard Andersen og Tomas Ellegaard (red.). Gør denne problematisering af begrebet demokratisk dannelse indtryk på ministeren?”

Svar:

Jeg har i lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 3.1.2., og de specielle bemærkninger til § 1, nr. 1, givet en nærmere beskrivelse af, hvad lovforslaget på dette punkt vil betyde for skolerne.

Det forhold, at begrebet demokratisk dannelse ikke fremgår af det værk, som er nævnt i spørgsmålet, eller at Ove Korsgaard ifølge spørgsmålet på konferencen har problematiseret anvendelsen af begrebet i det udkast til lovforslaget, som var grundlaget for konferencen, kan efter min opfattelse ikke indebære, at lovgiver på den baggrund bør afstå fra at anvende denne betegnelse i lovgivningen. Navnlig ikke, da begrebet allerede er anvendt i anden lovgivning. Jeg henviser herved til, at betegnelsen allerede fremgår af lov om efterskoler og frie fagskoler og lov om folkehøjskoler.

Lovforslaget indeholder ikke en snæver og præcis regulering af de frie grundskolers opfyldelse af kravet om demokratisk dannelse eller af den eller de måder, hvorpå skolerne skal udvikle elevernes demokratiske dannelse. Dette ville være i strid med den grundlæggende åndsfrihed, som friskolelovgivningen har bygget på gennem mange år.

Det vil fortsat være muligt for de frie grundskoler gennem deres undervisning og virke i øvrigt - at søge at påvirke deres elever i retning af den enkelte skoles eget holdningsmæssige grundlag – og tillige imod andre holdningsmæssige livsanskuelser, som efter skolens opfattelse ikke er foreneligt med skolens. De frie skoler skal dog hos eleverne udvikle den demokratiske dannelse, som er nødvendig for, at eleverne kan respektere og bakke op om, at enhver borger i et samfund som det danske har ret til og skal have reel mulighed for at nyde deres demokratiske friheder.

Lovforslaget fremhæver, at en fri grundskoles lovlige holdningspåvirkning af eleverne skal ske på en måde, der bidrager til udviklingen af elevernes demokratiske dannelse. Eleverne skal herigennem opnå forudsætning for aktiv medvirken i et demokratisk samfund med respekt og anerkendelse af mangfoldige synspunkter og livsanskuelser blandt borgerne.

Endvidere fremgår det af lovforslaget, at eleverne skal opnå forståelse for deres egne og andres demokratiske muligheder for individuelt og i fællesskab at bidrage til udvikling og forandring i fx skolen eller det danske samfund. Endelig foreslås det, at eleverne tillige skal opnå forståelse af såvel det nære demokrati i hverdagen på skolen og i samfundet, som det nationale og globale perspektiv.

På dette grundlag vil tilsynet blive varetaget med fuld respekt for den grundlæggende frihed for skolerne, som friskoleloven fortsat vil bygge på.

Med hensyn til høringen, kan jeg i øvrigt henviser til mit svar på spørgsmål 1.

Med venlig hilsen

Ellen Trane Nørby